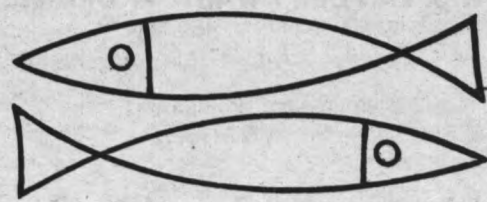

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven
uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer
adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

B. WIELENGA — ECK EN WIEL

Lezen in 1 Joh. 1:1-4 - (III) het leven

Al de eeuwen door is er over de dood gesproken en geschreven. Het taboe dat op dit spreken en schrijven is komen te rusten, en dat nu wel voorgoed doorbroken lijkt, is dan ook pas van de laatste eeuw. Maar het toenemen van onze medisch-technische macht, die ons ethisch haast voor onoplosbare problemen stelt, plaatst ons met kracht voor het vraagstuk van de dood, hoe tegenstrijdig dat ook klinkt.

Al lijkt het er op dat voor velen het leven problematischer is dan de dood, gezien niet alleen het toenemend aantal gevallen van zelfmoord en pogingen tot zelfmoord; maar ook gelet op de vele pogingen om de dood als zingever van het leven te laten optreden.

Leven en dood zijn in de Bijbel realiteiten van de eerste orde. Ze komen daar niet op ons toe als een vriendenpaar dat onafscheidelijk bij elkaar hoort, maar als onverzoenlijke vijanden, die elkaar uitsluiten.

In de Bijbel zijn leven en dood geen op zichzelf staande biologische of zelfs ook psychische werkelijkheden.

De dood en ook het leven worden gezien vanuit een totaliteits-visie, die het biologische en psychische aspect omvat.

Natuurlijk kunnen we en mogen we proberen vanuit een of meer wetenschappelijke disciplines te omschrijven wat leven is en wat dood.

Niet in het minst in de laatste decennia is hierover veel geschreven.

De zin van al die arbeid is bepaald niet gering.

Maar ten laatste is het antwoord op de vraag wat leven is en wat dood, religieus bepaald.

Het heeft te maken met wat wij als mensen geloven.

☆ ☆ ☆

Vanuit het bijbelse geloof worden we er dan bij bepaald dat leven ten diepste leven voor God is, en dat dood van God verlaten zijn inhoudt.

We zien dat het meest duidelijk aan het leven en de dood van Jezus Christus.

De dood trof ook Hem, ja Hij ging onder in de dood als geen ander. Maar Zijn sterven betekende een nieuwe aanzet voor het leven. Door Zijn opstanding ontrok Hij zich voorgoed aan 's mensen lot te moeten sterven. De dood voert in geen enkele gestalte meer heerschappij over hem, niet in de gestalte van de vergankelijkheid en afbraak, noch in de gestalte van het van God verlaten zijn.

Jezus leeft nu voor God. Zo zien we bij Hem hoe leven en dood onverzoenlijk tegenover elkaar staan. Leven is leven in relatie met God, antwoorden op zijn Woord; dood is dientengevolge zonder deze relatie zijn. In de Bijbel treedt daarom de dood al

midden in het leven op. Levend maar niet voor God is feitelijk al dood zijn. Het fysieke sterven is dan niet meer dan het uitroepeten achter dit in wezen al afgestorven bestaan, zoals door de gelovige dit sterven beleefd mag worden als een komma, misschien soms een punt-komma, want zo makkelijk gaat het een niet in het ander over, achter het al begonnen, zij hetin alle gebrokenheid, eeuwige leven.

☆ ☆ ☆

Leven en dood staan tegenover elkaar als licht en duisternis. Juist rond de persoon van Jezus Christus treedt die tegenstelling het scherpst aan de dag.

De keuze voor Hem betekent het leven, de keuze tegen Hem de dood.

Leven is antwoord geven op het Woord van God zoals Hij dat ten laatste gesproken heeft in Zijn Zoon. Het is reageren op de liefde van God voor ons, zoals die in de menswording, dood en opstanding van Zijn Zoon gestalte kreeg.

Leven wordt zo geboren uit de belijdenis van de Zoon. En wie de Zoon belijdt, heeft ook de Vader. Johannes werkt dit heel concreet uit. Leven betekent bij hem dan ook liefhebben van de mede-mens, te beginnen met de mede-gelovige. En liefhebben gaat zover dat we zelfs ons leven moeten willen inzetten, al zal het meestal wel

blijven bij een inzetten van aandacht en zorg, tijd en geld, als gestalte van de liefde.

Zo is het helemaal in Johannes' lijn om leven te omschrijven als liefhebben, en dood als gebrek aan liefde. Wie niet liefheeft blijft in de dood. Wie niet liefheeft, blijft verstoken van het leven. Want wie niet liefheeft, kent God niet. Om niet meer uit deze brief te citeren!

Leven en dood staan tegenover elkaar als liefde en haat.

God is liefde. Het leven is in Hem, door Hem en tot Hem, en het is ons geopenbaard in Jezus Christus, het bewijs van Gods liefde voor ons!

Willen we leven, en dat voor eeuwig, dan zullen we moeten liefhebben met een liefde die ontstoken is aan deze Goddelijke liefde.

in dit nummer

- 81 Ds B. Wielenga,
Lezen in 1 Joh. 1 : 1-4 —
(III) het leven
- 82 Ds H. J. van der Kwast,
Het evangelie van het kruis en het
werk van onze Here Jezus Christus
in de vergadering van zijn kerk
- 83 C. Huizinga,
Omtrent het kerkverband (5 - slot)
- 84 T. Hoekstra,
Het jongetje dat stil moest zitten
- 85 Dr B. Jongeling,
Nog eens: de naam der kerken
- 86 Ingezonden
P. C. van Wijk, Terloops...

H. J. VAN DER KWAAT — DRONTEN

Het evangelie van het kruis en het werk van onze Here Jezus Christus in de vergadering van zijn kerk

Uit vragen, die mij bereikten is gebleken, dat hier en daar de indruk is gewekt, dat ik, gezien het accent dat gelegd is op de boodschap van Paulus: Jezus Christus en die gekruisigd, slechts oog zou hebben voor het werk dat onze Heiland in zijn vernedering heeft verricht.

De verkondiging van zijn werk tot ons behoud zou dan beperkt blijven tot al wat Hij in zijn lijden en sterven voor ons deed.

Er valt inderdaad hier en daar een prediking te beluisteren, die als „evangelisch” wordt aangediend en zich breed maakt in de aanbidding van verzoening en vrede door het kostbaar bloed, maar die in werkelijkheid te kort doet aan de bijbelse boodschap over Gods weg met Zijn volk in deze wereld, door in feite halt te houden op Golgotha.

Niemand zal ontkennen dat onze Heiland aan het kruis de woorden „Het is volbracht” heeft gesproken en door één offerande voor altijd hen heeft volmaakt, die geheiligd worden, maar daarbij moet worden bedacht dat niet alleen de **verwerving** van het heil, maar ook de **uitdeling** van het heil tot zijn werk behoort.

Wanneer mij nu gevraagd wordt naar de „concrete aanwijsbaarheid van Christus' werk” begin ik met te wijzen op het onderscheid tussen zijn werk in vernedering op deze aarde en zijn werk in zijn verhoging.

Het werk van onze Middelaar in de vernedering wordt ons breed verhaald in de evangeliën als een werkelijkheid in de wereld waarin wij leven.

Met die werkelijkheid, gezien in het licht van de Schrift hebben we in de regel niet zoveel moeite, omdat we bij het beeld dat ons wordt getekend zonder moeite de wereld waarin wij leven herkennen.

Hierbij komt dat de kerk in deze wereld deel heeft aan het lijden van Christus en dit als een werkelijkheid ervaart.

Moeilijker wordt het, wanneer het gaat om het aanwijzen van de werkelijkheid van de verhoging van de Christus.

Er zijn gelovigen, bij wie het werk van de verhoogde Christus een vergeten hoofdstuk is, de boodschap van de verhoging is dan niet veel meer dan een stimulans in stichtelijke ogenblikken, als het hart zich opwaarts verheft.

Bij O. Noordmans heb ik ergens de

waarschuwing gelezen: „Het is niet zó, dat de belijdenis van Jezus' vernedering historisch zou zijn en die van zijn verhoging stichtelijk.”

Het werk van onze Here Jezus Christus in zijn verhoging, aan de rechterhand van de Vader, is voor het geloof evenzeer een werkelijkheid.

Daarom mogen we de verkondiging van de grote werken van God ter verlossing niet beperken tot het werk van Christus aan het kruis geschied, maar behoort tot de prediking evenzeer het werk in de verhoging.

De bijbel gaat ons hierin voor in wat ik zou willen noemen het tweede deel van het Nieuwe Testament, dat begint bij het boek de Handelingen van de apostelen.

S. G. de Graaf heeft er in zijn tijd al op gewezen dat het in genoemd boek in feite gaat over de handelingen van de verhoogde Christus door de dienst van zijn apostelen. Die arbeid is voorbereid in de keus van de discipelen en in het onderwijs dat zij tijdens de rondwandeling op aarde ontvingen.

In wat ons in genoemd bijbelboek wordt verhaald, zien we hoe Christus door zijn Geest en Woord zijn gemeente gaat regeren en treft ons hoe Hij bij gelegenheden **direct** ingrijpt.

Om dit artikel niet te breed te maken volsta ik met te wijzen op de roeping van Paulus, die het uitverkoren werktuig was voor de evangelieprediking onder de heidenen. Duidelijk wordt ons geleerd hoe de Heilige Geest ingrijpt, wanneer Hij zegt: Zondert Mij nu Barnabas en Saulus af voor het werk, waartoe ik hen geroepen heb.

Op de reizen, die de apostel heeft gemaakt treft ons de leiding van de H. Geest bij het kiezen van het terrein voor de arbeid.

Zo zien we hoe de verhoogde Christus, door de apostelen zijn kerk regeert en door de prediking van het evangelie de zijnen tot Zich gaat vergaderen, om hen te doen delen in het heil.

Niet alleen de verwerving van het

heil in de weg van de vernedering, maar ook de uitdeling van het heil behoort tot het werk van onze Heiland en Zaligmaker.

Het werk van de verhoogde Christus is voor wie gelooft evenzeer een werkelijkheid in onze wereld als zijn lijden aan het kruis.

Daarom is een prediking, die beperkt blijft tot de verkondiging van zijn lijden en dood een versmalling van het evangelie. Het werk van Christus in zijn verhoging is ook inhoud van de prediking en inhoud van ons geloof.

Alle arbeid in kerk en koninkrijk kan slechts verricht worden in het vertrouwen op Hem, die aan Gods rechterhand is.

Daarom is aan de prediking in de gereformeerde kerken altijd aandacht besteed aan het verbond en aan de kerk en daarin aan de weg van de uitdeling en de toeëigening van het heil.

Wie zoveel eeuwen nadat de apostelen als gezanten van hun Heer de wereld introkken, ziet welke beweging er op gang gekomen is, zal geen moeite hebben om het werk van onze Here Jezus in zijn verhoging te zien in de wereld waarin wij leven.

Immers, heel duidelijk is geworden dat de voortgang van het evangelie tot vandaag toe, niet te danken is aan de voortreffelijkheid of vroomheid van de leden van de kerk. Het is helemaal Christus' werk.

Hoe verrassend en wonderlijk is de weg, die onze Heiland met zijn kerk is gegaan.

Het kost mij daarom geen moeite Christus' werk concreet aan te wijzen in de vergadering van zijn volk. Dit alles zien we prachtig aangegeven in onze belijdenis in **Zondag 21**, waar gesproken wordt van de „**Zoon van God**, die zich uit het ganse menselijke geslacht, een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door zijn Geest en Woord, in enigheid van het ware geloof, van het begin van de wereld tot aan het einde, **vergaderd, beschermt en onderhoudt**...”

Wanneer ik in de artikelen over de verhouding met de kerken binnen verband heb gewezen op het aandacht-centrum in de bijbel: Jezus Christus en die gekruist”, betekent dit niet, dat deze boodschap in mindering komt op het kerkvergaderend werk.

Het is door deze boodschap dat het

pastorale notities

renden in en uit of dweilden af en aan. Je kunt om stilte vragen en een toespraak houden tot de hele zaal. Maar dat is niet de bedoeling. Je hebt buiten het bezoeken toegang gekregen om je „gemeentelid” te bezoeken; niet om een kleine kerkdienst te houden. Bovendien mist dan je broeder of zuster het persoonlijk gesprek. Die zou graag spreken over angst, doodsangst, zorgen en twijfel. Het kán eenvoudig niet, met al die vreemden er bij. De zieken zeggen vaak: Rust krijg je hier niet, er wordt doorlopend aan je gesleuteld. En ook in ander opzicht krijg je de kans niet om jezelf te zijn, of om met God en je situatie in het reine te komen. Er ligt een brok sociaal onrecht in het feit, dat alleen de rijken de rust wordt gegund. Zij liggen „klas”. De man en de vrouw van het fonds moet met vijf vreemden optrekken, die alles van je aan de weet komen. En dus stukt het gesprek. Het blijft aan de oppervlakte. Je neemt afscheid van je broeder of zuster en je denkt: ook dit bezoek is weer mislukt. Gelukkig dat de zieke zich voor God uitspreken kan, zonder dat iemand het hoort. Maar het blijft een barre eenzaamheid, daar op die kamer van zes.

Voordat de Here Jezus de sterfkamer van Jairus' dochter binnenging, stuurde Hij de omstanders weg. De Evangelisten zeggen dat daarbij geweld gebruikt werd. „Hij dreef hen allen het huis uit”, en: „Toen de schare uitgedreven was, ging Hij het huis binnen”. Er zijn altijd nieuwsgierige mensen, die weten willen, wat de dominee tegen de zieke zeggen zal en ze zijn nog meer benieuwd naar wat de patiënt kwijt wil. Maar de aanwezigheid van één of meer mensen maakt het onmogelijk om vertrouwelijk te spreken. Daarom zijn de ziekenhuizen vaak een kwelling voor onze zieke broeders en zusters en voor de predikant die hen bezoekt. Ik heb nog wel zalen gekend, waarin twintig mensen lagen. Dokters, verpleegsters en schoonmaaksters

A. H. Algra, Sliedrecht

God heeft behaagd de kerk in onze wereld te vergaderen en deze boodschap brengt de kerk steeds weer tot leven.

In de geschiedenis van de kerk op aarde is duidelijk dat de prediking van de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof alleen, dank zij het volbrachte werk van Christus, de kerk in het rechte spoor hield.

Wanneer deze boodschap versluierd werd, deden zich verschijnselen van deformatie voor.

Toen mannen als Augustinus en Luther de boodschap van de rechtvaardiging van de goddeloze uit louter genade, die Paulus zo duidelijk mocht vertolken, weer „nieuw” ontdekten, brak een tijd van reformatie aan.

Over de verhouding van dit evangelie tot de reformatie van de kerk hoop ik nog iets te zeggen in een volgend artikel.

C. HUIZINGA — HEERENVEEN

Omtrent het kerkverband (5 - slot)

Kerkverband en kerkorde zijn in de kring van onze kerken in discussie. Het gaat daarbij niet om detailpunten, taalkundige modernisering of iets dergelijks, maar om hoofdzaken.

Eigenlijk is dat al sedert 1969 zo. De verklaring ligt dan ook in onze recente geschiedenis, waarin de gereformeerde kerken leden onder twee scheuringen in een generatie.

Wij hebben niets, om ons op te beroemen. Indien ons denken en spreken geestelijk is, gehoorzaam aan Gods Woord, dan zullen wij ook vruchten zien. Wij mogen bewaard worden voor het scheppen van een nieuwe kerkelijke wet en een mogelijkheid tot nieuw-kerkelijke juristerij.

De laatste term ontleen we aan een lezenswaard artikel, dat prof. W. van 't Spijker heeft geschreven in het Jaarboek 1978 van de christelijke gereformeerde kerken. Het gereformeerde kerkverband is geen exclusieve aansprekendheid voor buitenverbanders, maar wordt door ons gedeeld met de reformatorische broederkerken.

In genoemd artikel behandelt de schrijver onder meer de vraag, hoe de classicale vergaderingen ten tijde van Dordrecht 1578 — vier eeuwen geleden — hun afgevaardigden hebben gezonden en hoe zij tegen het gezag van de te houden synode hebben aangezien. Prof. van 't Spijker stelt vast, dat de kerken bij voorbaat (!) toestemmen, berusten in en voor rechtsgeldig verklaren, wat op zulk een vergadering zal worden besloten. Hij acht dit juist en geeft als zijn mening, dat men naar gereformeerde beschouwing geen besluiten mag nemen en die nadien ter bekrachtiging stellen van de kerken.

—o—

Het mag niet, zegt prof. van 't Spijker.

In aanvulling op onze voorgaande artikeltjes veroorloven we ons enkele nadere opmerkingen.

In de eerste plaats vragen we ons af, of de schrijver de situatie van de gereformeerde kerken, zoals die was in 1578, en zoals hijzelf die helder omschrijft, wel voldoende in rekening brengt. Die situatie was zo, dat gemeenten in het geheim moesten worden georganiseerd, dat eenheid van leer en dienst en tucht nog tot ontwikkeling moest komen, dat er onkunde was onder de mensen, van wie sommigen nog maar pas met de roomse kerk hadden gebroken, kortom, dat er van kerkverbandelijke continuïteit nog geen sprake was; men zat volop in het proces van het zich in verband brengen, men stond aan een begin. Welnu, in die situatie van constituering lijkt het ons begrijpelijk, dat men bij lastbrief van de afgevaardigden uitspreekt, bij voorbaat te ratificeren, wat besloten gaat worden.

In de tweede plaats wagen we het op te merken, dat bekrachtigen-vooraf als kerkordelijke regel een merkwaardige zaak zou zijn. Vooraf ratificeren is fysiek onmogelijk. Ik kan niet bekrachtigen, wat er niet is. Dit klemmt temeer, omdat ratificeren niet in de laatste plaats moet worden vestaan als een vaststellen van de inhoud van besluiten. Dan moet die inhoud er ook zijn. Bij voorbaat ratificeren kan moeilijk iets anders betekenen, dan geacht willen worden de besluiten, als zij genomen zijn, te hebben geratificeerd. Wie dit legt naast de belofte, bij voorbaat gegeven in ons Akkoord van Kerkelijk Samenleven, dat de kerken de genomen besluiten bekrachtigen, kan bezwaarlijk volhouden, dat het eerste zou moeten en het laatste niet zou mogen. Het een ligt daarvoor te dicht bij het ander.

In de derde plaats menen wij, dat ieder „tenzij . . .” toetsing van de besluiten vooraf vereist. We kunnen moeilijk inzien, hoe de bevoegdheid om te

toetsen zou kunnen samengaan met het vooraf ratificeren als enig goede regel.

Prof. van 't Spijker citeert zelf de vluchtelingenkerken in Engeland — zouden ook de toenmalige gebrekkige communicatiemogelijkheden niet een rol gespeeld hebben? — welke uitspraken, dat door de besluiten der vergaderingen geen kerk iets opgedrongen mag worden, dat „sij met goede redenen betoont niet te kunnen aannemen”. De vergadering zal niets mogen besluiten, dat niet in overeenstemming is met het Woord van God, zo lezen wij.

Welnu, van de synode die onverhoopt zo'n slecht besluit nam, mag niet worden verwacht dat zijzelf dit inziert; het oordeel over het „tenzij . . .” komt toe aan de ambtsdragers der gemeente en die zullen het moeilijk anders kunnen geven dan achteraf.

Tenslotte troost het ons, hoe ook uit de verhandeling van prof. van 't Spijker blijkt, dat ratificatie door de kerken voorwaarde is voor de rechtsgeldigheid der besluiten; ook toen al verklaarden de ambtsdragers te ratificeren.

—o—

Prof. van 't Spijker laat ons niet in het onzekere, waarom hij vindt, dat in een gereformeerd kerkverband synodebesluiten niet achteraf aan de kerken ter bekrachtiging mogen worden gesteld. We lezen:

In feite betekent dit een opschorten van het kerkverband totdat gebleken is, dat wij in alles gelijkelijk voelen. Het wantrouwen wordt zo geïnstitutioneerd. Het wordt in kerkordelijke vorm gegoten.

Dit is een scherp oordeel. We zijn het er volstrekt mee oneens.

We geven onze redenen maar weer puntsgewijs.

Allereerst dit: „in aller gelijkelijk voelen” is niet aan de orde; juist niet. Hebben we niet bij voorbaat beloofd te zullen ratificeren?

Aan de orde is het oordeel over eventuele strijdigheid van een besluit met het Woord van God of met de overeengekomen kerkorde.

Het is bitter te moeten zeggen, dat onze eigen geschiedenis leert, dat zulke strijdigheid inderdaad kan voorkomen.

In de tweede plaats: achteraf bekrachtigen is geen regel van wantrouwen, maar van onderscheiden verantwoordelijkheden.

De ambtsdragers, die zijn gesteld over de gemeente, hebben een andere verantwoordelijkheid dan de broeder, die werd afgevaardigd naar een meerdere vergadering.

Als de handtekening van de directeur van een onderneming vereist is voor bepaalde handelingen van zijn medewerkers, is dat wantrouwen? Als dat waar zou zijn, dan zwemt de schrijver van deze artikeltjes erin. Nee, die directeur heeft een eigen, een andere verantwoordelijkheid, b.v. tegenover aandeelhouders, terwijl zijn medewerkers verantwoordelijk zijn tegenover hem.

Is het afnemen van een examen kerkrecht aan een theologisch student geïnstitutionaliseerd wantrouwen? De hoogleraar gaat er toch niet vanuit, dat de man niet naar het Woord leeft en lui is? Nee, maar de hoogleraar heeft een eigen verantwoordelijkheid tegenover de kerken, vandaar.

Tenslotte: als bekrachtigen-achteraf in kerkordelijke vorm gegoten wantrouwen is, waarom dan de regel van ratificeren-bij-voorbaat niet ook, maar nu gericht tegen de kerkeraden?

We twisten niet over termen. Ook niet over een theorie. Het gaat om de zaak. En die zaak is deze, dat een kerk overeenkomstig het geschreven recht deel kan blijven uitmaken van het kerkverband, ook als zij een synodebesluit als strijdig met het Woord verwierp; dan wel als strijdig met de kerkorde.

Zouden vrome afgevaardigden, die alle vertrouwen waard zijn, niet tot de hen zendende kerken kunnen zeggen: toetsen jullie maar wat wij besloten hebben, want wij zijn ook maar zondig en beperkt? Besluiten de vergaderingen en bekrachtigen de kerkeraden niet beide in de ene gemeenschap aan het Woord?

De liefde verdraagt het ratificatierecht.

Meer: zij draagt het.

—o—

In het Nederlands Dagblad van 1 oktober 1977 geeft prof. J. Kamphuis commentaar op het rapport van onze Kommissie Funktionering Kerkverband. Hij sluit zijn beschouwing af met de opmerking, dat vele goede woorden over liefde en wijsheid het independentisme niet kunnen camoufleren (!). Z.i. zijn wij in de zaak van de besluitsbevoegdheid van meerdere vergaderingen op saillante punten gecapituleerd; de verwantschap met het oude artikel 31 K.O. hebben wij prijsgegeven, zo lezen wij.

In de Reformatie van 25 maart 1978 treffen we van de hand van dezelfde schrijver een artikel aan van overeenkomstige inhoud. De eindconclusie van prof. J. Kamphuis is hier, dat hij onze gemeenschap in bandeloosheid ziet ondergaan; ons „akkoord” heet nu niet zozeer independentistisch, als wel consistoriocratisch, letterlijk: de bezegeling van de consistoriocratie. Wat wordt er volgens prof. J. Kamphuis bezegeld, dat wij hebben gedaan?

Wel, het waren Noordhollandse kerken, die de generale synode van Amersfoort 1967, welke besloten had een afgevaardigde van die kerken niet te ontvangen, zelf en als zodanig aan de kant schoven, door te verklaren, zich in die synode niet meer vertegenwoordigd te achten. Dat was, zo lezen wij, grof ambtsmisbruik, waarbij zij door één besluit de aan hun zorg toevertrouwde gemeente buiten het verband van de Gereformeerde Kerken in Nederland voerden; deze kerkeraden drongen zich zo in de plaats van Christus.

Prof. J. Kamphuis verklaart, dat hij zich terwille van de vrijheid van de christen met de middelen die hem ter beschikking stonden, tegen deze consistoriocratie heeft gekeerd, in 1967 tegenover deze kerkeraden.

Het is duidelijk, dat prof. J. Kamphuis hier een rechtvaardiging geeft van zijn „wegroeping van de gelovigen van achter de ontrouwe ambtsdragers”. Volgens de schrijver lag hier het grote geding van de zestiger jaren en ligt hier de wezenlijke kerkrechtelijke kloof tussen de gereformeerde kerken en de buitenverbandse gemeenschap (!).

Dat ons akkoord dit kwaad bezegelt blijkt, zo lezen wij, uit de voorgestelde tekst van artikel 34, die luidde, dat besluiten van landelijke vergaderingen ter bekrachtiging staan aan de plaatselijke kerken (onze landelijke vergadering van Wezep heeft deze tekst veranderd in ((worden bekrachtigd)). Ons blijkt, dat de zaak ook hier voor een goed deel vastzit op het aan de kerkeraden toekomende ratificatierecht. Dat moet weg.

—o—

Nu had prof. J. Kamphuis zich reeds in 1969, het jaar van de scheuring van dit ratificatierecht gedistantieerd. In zijn rectorale rede sprak hij toen reeds uit, dat het hem onjuist voorkwam, het „voor vast en bondig houden” van artikel 31... weer te geven door „ratificeren”:

ratificeren in de betekenis die deze term inderdaad heeft en die inzonderheid door Deddens is geaccentueerd, nl. door een tweede daad bekrachtigen, rechtskrachtig maken. In dit artikel hebben de kerken niet de belofte gegeven dat een besluit rechtskrachtig gemaakt, maar voor rechtskrachtig gehouden zal worden.

Het is frappant, dat ook de professoren K. Schilder en P. Deddens argumenteerden vanuit hetgeen in artikel 31 K.O. niet staat, maar nu ter ondersteuning van het ratificatierecht.

We citeren prof. P. Deddens:

Er staat niet: wat zij (dat zijn de meerdere vergadering, C.H.) hebben goedgevonden heeft geldigheid, heeft verbindende kracht, heeft rechtskracht, of iets dergelijks.

Er staat niet: wat zij goedgevonden geldt voor vast en bondig. Neen, er staat opzettelijk een futurum, een toekomende tijd: zal voor vast en bondig gehouden worden. En wie dat besluit vastmaakt, vast en bondig, dat is niet de meerdere vergadering. Dat is het recht en de plicht van de mindere vergaderingen. (Ref. 30e jaargang, pag. 156).

De vraag, wat in taalkundig of kerkrechtshistorisch opzicht de meest juiste interpretatie is, is zeker niet zonder betekenis. Waar het ons thans echter om gaat, is de zaak zelf. In geding is niet een wetenschappelijke verhandeling van een professor, maar het handelen van de vrijgemaakte kerken sedert de vrijmaking en het onderwijs van de dominees aan onze kinderen. Wie ons vandaag veroordeelt vanwege het door ons aangehangen ratificatierecht, veroordeelt zijn eigen en onze voorgangers. Het ratificatierecht was niet een theorie, het heeft voluit gefunctioneerd in onze strijd tegen de machtsaanmatiging van synodes, zowel in de veertiger als in de zestiger jaren. Het bracht zelfs een postale aanduiding bij de naam der kerken met zich mee.

—o—

De geduldige en wellicht beproefde lezer van de vorige artikeltjes zal begrepen hebben, dat we „bekrachten” de beste term vinden die wij hebben, met betrekking tot het aanvaarden of verwerpen van besluiten van meerdere vergaderingen door de plaatselijke kerken. Niettemin, een term is slechts een term.

Wat we willen weten is, of de gemeente, waarvan we lid zijn, het bewezen acht, dat dit besluit strijdig is met het Woord van God of ook met de regels van de kerkorde. En dat binnen het kerkverband. Dát is de zaak.

Aan het antwoord op die vraag hangt het goed recht van de vrijmaking in kerkrechtelijk opzicht. Dit antwoord is eveneens beslissend over recht of onrecht inzake „wegroeping” annex „buitenverbandstelling”.

—o—

Wij dragen dieper sporen van onze geschiedenis.

Het is een tijd om duidelijk te zijn.

Nadenken over het kerkverband is een vreugdeloze zaak, als het moet naar aanleiding van uitspraken als van prof. J. Kamphuis. We moeten ons maar troosten met de belofte, die we lezen uit de Schrift: voor Waarheid en Gemeenschap staat een klein getal: twee of drie.

T. HOEKSTRA — ZWOLLE

(Voor ds D. K. Smit te Dalfsen)

Het jongetje dat stil moest zitten

(Multatuli nagevolgd)

Er was een jongetje dat stil moest zitten in de kerk. Dat viel hem zwaar; de jongen deed zijn best maar werd toch vaak berispt. Ook ná de kerkdienst sprak zijn vader hem dikwijls vermanend toe. En tevreden was het jongetje niet. Het zag de koster, zich vrijelijk door de kerk bewegend. Deze was gekleed in een deftig zwart kostuum, hij wees de mensen plaatsen aan waar zij zich konden zetten, en ook stond hij dikwijls vóór in de kerk alles gade te slaan met gestrenge blik. Allen die voorbij hem kwamen, groetten hem zéér eerbiedig. Ook mocht hij, reeds vóór het einde van de dienst, opstaan, en dan opende hij de deuren. Het jongetje zuchtte omdat het zo stil moest zitten en het wenste: ach, dat ik koster mocht zijn.

En het geschiedde zoals hij gewent had. Hij wás koster, hij bewoog zich vrijelijk en hij was deftig gekleed. Met gestrenge blik sloeg hij gade allen die binnentraden en wie voorbij hem kwam, groette hem eerbiedig. Maar op maandag moest hij de kerk reinigen van afval, achtergelaten door velen, als dank voor 't aangenaam verpozen, veel papiertjes trof hij aan en soms zelfs kauwgom op de banken. De gevonden pepermuntjes verzoetten deze verdrietige arbeid niet. Soms waren er problemen met de verdeling der zalen en met het schenken van vele koppen koffie, waarvan sommige zwart. Ook ontving hij wel opdrachten of verzoeken van de Commissie van Beheer welke hij meende geheel onjuist te zijn. En tevreden was hij niet. Hij zag de voorzitter der Commissie van Beheer, koffie drinkend in één der zalen en de vergadering leidend. Deze was een man van veel gewicht en allen deden wat hij wenste want zijn inzicht in geldelijke zaken was groot. De koster zuchtte omdat hij zo veel problemen had met de reiniging der kerk, de verdeling der zalen, het schenken van vele koppen koffie, waarvan sommige zwart, en met de opdrachten of verzoeken welke hij meende onjuist te zijn. En hij wenste: ach, dat ik voorzitter der Commissie van Beheer mocht zijn.

En het geschiedde zoals hij gewent had. Hij wás voorzitter der Commissie van Beheer en koffie drinkend leidde hij de vergadering. Maar toch gingen niet alle zaken zoals hij meende dat ze moesten gaan en ook zijn inzicht in geldelijke kwesties kon niet steeds de goede oplossing brengen. En hij zag de diakenen die rondgingen met de collectezak. Zij verzamelden veel geld en brachten dat in de consistorie, alwaar hij geen toegang had. Zij konden beschikken over grote bedragen en weigerden soms aan hem verantwoording daarvan te geven. Hij zuchtte omdat toch niet allen deden wat hij wenste en omdat ook zijn inzicht in geldelijke zaken niet vermocht alle problemen op te lossen. Ook wilde hij wel weten wat in de consistorie plaats vond. En hij wenste: ach, dat ik diaken mocht zijn.

En het geschiedde zoals hij gewent had. Hij wás diaken, en hij ging rond met de collectezak. Hij bracht het geld in de consistorie waar hij vroeger geen toegang had, maar het was toch niet zo talrijk als hem nodig leek; het waren dikwijls te kleine bedragen waarover hij kon beschikken en het bleek dat hij toch wel verplicht was verantwoording te geven. En tevreden was hij niet. Hij zag de ouderlingen die rustig bleven zitten als hij zich druk moest maken bij het collecteren. Zij deden huisbezoek en wisten veel van wat er in de gezinnen gebeurde. Ook hielden zij soms vergaderingen zonder hem en hij meende dat op de brede vergadering hun woord van groter invloed was dan het zijne. Om beurten gaven zij de dominee een hand voor die de kansel beklom en als die daarvan weer was afgedaald. Hij zuchtte omdat hij dikwijls over te weinig gelden kon beschikken en omdat hij meende niet belangrijk genoeg te zijn. En hij wenste: ach, dat ik ouderling mocht zijn.

En het geschiedde zoals hij gewent had. Hij wás ouderling. Hij blééf zitten bij het collecteren, behalve als er te weinig diakenen aanwezig waren. Hij dééd huisbezoek en hij ging gebukt onder de zorgen die hij over de gemeente had. Hij gáf de dominee een hand voor die de kansel beklom en als die daarvan weer was afgedaald. Maar de huisbezoeken kostten hem veel tijd; hij deelde lief en leed met velen en de vergaderingen kostten soms zijn nachtrust. En tevreden was hij niet. Hij zag de scriba, gewichtig noterend wat er op de vergadering werd gezegd. Deze las ook de notulen en er werd aandachtig naar hem geluisterd. Hij hoefde niet op huisbezoek en daardoor bleven hem veel zorgen bespaard. Hij zuchtte omdat hij ook

het leed van velen had te dragen en omdat hij zo veel moeite had, ook op de vergaderingen. Hij wenste: ach, dat ik scriba mocht zijn.

En het geschiedde zoals hij gewenst had. Hij wás scriba; hij noteerde wat er op vergaderingen werd gezegd, ook al kwam het hem niet allemaal belangrijk voor. Als hij de notulen las, luisterde men aandachtig, maar sommigen vonden dat hij hun woorden toch niet goed had weergegeven. Hij brak zich het hoofd om de goede formuleringen te vinden, als hij de notulen maakte, maar ook als hij brieven moest schrijven. Hij moest veel zaken regelen zoals collectebonnen, en als de eigen predikant afwezig was, moest hij een plaatsvervanger zoeken. Dat lukte hem niet steeds, en dan werd er een preek gelezen. Doch velen vonden dat maar een behelpen. Zo kreeg hij veel kritiek. En tevreden was hij niet. Hij zag de dominee die rustig op zijn kamer kon studeren terwijl een ander zijn dagelijks brood verdiende met zware arbeid. Op de vergaderingen werd met meer respect geluisterd naar wat deze wist te zeggen dan wanneer hij de notulen moest lezen en ook tijdens de kerkdiensten hoefde de dominee niet stil te zitten. Hij zuchtte omdat het zo moeilijk was alles op te schrijven en te notuleren en omdat hij zo veel zaken had te regelen. Hij wenste: ach, dat ik dominee mocht zijn.

En hij wás dominee. Hij zát in zijn studeerkamer, terwijl een ander met zware arbeid zijn dagelijks brood verdiende. Er werd naar hem geluisterd, als hij iets te zeggen wist. Maar ook het werk op zijn studeerkamer was niet steeds eenvoudig. Hij maakte zeer veel preken maar hij zag daarvan niet die uitwerking welke hij gehoopt had. Ook ontmoette hij nu zéér veel mensen en hij deelde in hun lief en leed. Hij zag dat veel zorgen en verdriet het leven begeleiden. Hij werkte hard, hij bracht de blijde boodschap van zijn Heer, maar het verdroef hem vaak te moeten constateren: tevreden is men niet. Hij zuchtte omdat hij meende zo weinig vruchten te zien op zijn arbeid en hij raakte vermoeid door de zwakheid zijns lichaams.

En hij keek om zich heen. Toen zag hij een jongetje dat haast niet stil kon zitten in de kerk.

Het begreep niet alles wat van de kansel werd gezegd, maar toen de gemeente een lied ging zingen dat het jongetje óók kende, werd het blij en het zong dapper mede. Want zóveel had het wel begrepen: God zorgde voor de zwaluwen en mussen, dus zéker ook voor hem.

En de dominee begreep wat het wil zeggen: Te worden als een kind.

En hij was méér dan tevreden.

(november 1978)

Jaarvergadering „Opbouw”

Namens het bestuur van de persvereniging, die ons blad 'Opbouw' uitgeeft, nodig ik al onze leden en onze lezers van harte uit om de jaarvergadering bij te wonen.

Deze zal gehouden worden op zaterdag 31 maart a.s. in de Jeruzalemkerk, Troosterlaan te Utrecht.

Aanvang 10.00 uur.

Het programma omvat de volgende punten.

Na de opening vindt eerst de bespreking plaats van het jaarverslag en het financieel verslag. Deze verslagen ontvangen de leden van de vereniging per post thuis. De overige belangstellenden vinden deze stukken ter vergadering.

Een ander punt van huishoudelijke aard betreft onze statuten. Deze dateren al van de oprichting van de vereniging en zijn dan ook wel aan een zekere vernieuwing toe.

Gedurende de laatste jaren is het een goede gewoonte geworden dat één der redacteurs een causerie houdt over het redactionele beleid. Dit jaar zal dat gedaan worden door de heer Meulink. In de bespreking daarop kunnen de lezers zich uiten: woord en weerwoord, wisseling van gedachten, vorming van meningen.

Het ochtendprogramma zal dit jaar worden afgerond met een muzikale bijdrage. In Utrecht bestaat er een erg actieve cantorij onder leiding van Jo Kapteyn. Deze cantorij zal samen met

organist Piet van Helden onze vergadering luister bijzetten met muziek en gezang.

In de lunchpauze worden koffie en broodjes geserveerd.

's Middags zal Prof. dr J. G. Knol een referaat houden over het onderwerp „De toekomst van de arbeid”. Hij schreef daarover als volgt:

„De toekomst van de arbeid vraagt van onze kant een bezinning ten aanzien van de contouren van de toekomstige samenleving. Maar in mijn verhaal wil ik dit alles toespitsen op de problematiek zoals met name de jeugd die ervaart. Ik houd dus niet expres een verhaal voor de jeugd. Maar in mijn betoog poog ik een brug te slaan, zodat wij met elkaar kunnen gaan praten over de toekomst van de arbeid”.

De stellingen behorende bij dit referaat zult u vinden in 'Opbouw' van 23 november a.s. In de discussie zal er ruimschoots gelegenheid zijn om in te gaan op de vraagstukken, die in het referaat aan de orde zijn gesteld.

Wij plannen dat de vergadering rond half 4 beëindigd zal zijn.

Ik hoop dat vele mensen van deze jaarvergadering gebruik zullen maken om gezamenlijk het plezier te beleven om in staat te zijn een weekblad uit te geven en in stand te houden dat bedoeld is tot opbouw van de gemeente.

Jonge mensen zijn van harte welkom. Het onderwerp van het referaat heeft vooral betrekking op hun toekomst. Kinderen zijn ook welkom. Voor de hele kleintjes is de crèche beschikbaar.

Graag tot ziens in Utrecht.

J. G. van Oord

B. JONGELING — GRONINGEN

Nog eens: de naam der kerken

Nadat ik m'n opmerkingen met betrekking tot de naam der kerken geschreven had (zie Opbouw van 19 januari) kreeg ik onder ogen een Open brief van mevr. J. Kuiper te Pijnacker (zie Opbouw van 12 januari), een Ingezonden stuk van dr L. van Klinken te Haarlem (zie Opbouw van 26 januari), een publicatie van ds J. Waagmeester te Lisse, alsmede het persverslag van de landelijke vergadering waarin over de naam gediscussieerd en voorlopig gestemd werd (zie Opbouw van 5 januari).

Een en ander noopt mij nog eens op deze zaak terug te komen, zonder daarbij uitvoerig in te gaan op wat de andere scribenten gezegd hebben. Wel moet mij van het hart dat het mij verheugt dat van verschillende kanten een pleit gevoerd wordt voor de naam „Vrije Gereformeerde Kerken”, en voorts dat, naar het mij voorkomt, dr Van

Klinken een onjuiste voorstelling geeft van wat mevr. Kuiper bezielt: zij zou menen dat de zaken die in de vrijmaking in geding waren het fundament der kerk niet raken en zou dat fundament willen beperken tot de Apostolische Geloofsbelijdenis; zij zou de drie formulieren van enigheid niet van belang vinden voor de leer der zaligheid. Dat is een nog al zware beschuldiging, die echter m.i. geen enkele grond heeft in wat mevr. Kuiper schreef. In de jaren dertig en veertig werden wij beschuldigd van afwijking van de belijdenis en nog veel meer. We hebben die beschuldigingen met kracht bestreden en van de hand gewezen. Laten we alstublieft niet wéér beginnen, na wat we in de jaren zestig ook nog beleefd hebben, met dergelijk geschut, tenzij daarvoor voldoende en volkomen duidelijke redenen aanwezig zijn.

In het persverslag las ik dat een aantal leden van de landelijke vergadering de naam „Vrije Gereformeerde Kerken” afwees, omdat deze naam te veel de gedachte aan vrijblijvendheid zou wekken. Ds Waagmeester heeft hierop terecht geattendeerd, als zijnde een vreemd argument. Inderdaad: erg vreemd.

In mijn vorige stukje schreef ik dat de kerken de christelijke vrijheid nooit hebben aangekund, nooit hebben aangedurfd, er nooit aan hebben gewild. Dát proef ik nu precies in het genoemde bezwaar: we moeten niet de naam „Vrije Gereformeerde Kerken” dragen, want die doet te veel denken aan vrijblijvendheid! Dit bezwaar wordt ingegeven door vrees. Zeker, Paulus, die telkens weer op de bres stond voor de christelijke vrijheid, schreef óók dat we de vrijheid niet moesten gebruiken als een oorzaak voor het vlees. Daarop zullen we altijd bedacht moeten wezen. Maar daarmee zijn „vrij” en „vrijheid” nog geen lelijke woorden geworden.

Wanneer we de naam „Vrije Gereformeerde Kerken” gaan voeren houden we vast aan de kerkhistorie van de 16de eeuw en de 19de eeuw: Gereformeerd, en óók aan de kerkhistorie van de 20ste eeuw. Met de toevoeging „vrij” grijpen we naar het hart van wat ons be-

woog in de strijd van de jaren dertig en veertig, en opnieuw bewoog in de latere kerkelijke worstelingen. Met de toevoeging „vrij” jagen we er ook naar of we het grijpen mochten. Ik ben er niet klaar mee wanneer ik in 1944 of daarna „vrijgemaakt” ben. Dat is mij juist na 1944 hoe langer hoe meer gaan benauwen: als het maar „vrijgemaakt” was dan was het goed, terwijl de echte christelijke vrijheid helaas meer en meer in gedrang kwam. Het is trouwens de vraag of de overheid de naam „Vrijgemaakte Gereformeerde Kerken” zal accepteren, omdat heel gemakkelijk verwarring kan ontstaan met „Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt)”. Met een naam presenteren we ons (o.a.) naar buiten, en de duidelijkheid wordt door die naam geenszins bevorderd. Maar genoeg hierover.

Een andere naam, die hoge punten scoorde was de naam „Nederlandse Gereformeerde Kerken”. In die naam wordt, naar het mij voorkomt, enigszins teruggegrepen op „Nederduitse Gereformeerde Kerken”, de naam waaraan Kuiper met zijn historische — misschien moet ik wel zeggen: historistische; wellicht kan dr A. P. Muys ons daarover eens inlichten — inslag nog al hechte voor de uit de Do-

leantie voortgekomen kerken. Bij de vereniging van 1892 hebben de kerken uit de Doleantie de toevoeging „Nederduits” vóór „Gereformeerde Kerken” losgelaten, terwijl de uit de Afscheiding voortgekomen kerken de toevoeging „Christelijke” prijsgaven. Daarover zal ik nu niet uitweiden. Echter: de toevoeging „Nederlandse” ontmoet bij mij wel bezwaren. In de eerste plaats doet zij mij denken aan de „Nederlandse Hervormde Kerk” en daarmee aan de band die er vroeger was tussen kerk en staat. In de tweede plaats wekt zij enigermate de indruk dat er in Nederland maar één kerkengroep bestaat die aanspraak kan maken op de naam „Gereformeerd”, terwijl we toch ook kennen de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken in Nederland. In de derde plaats is de naam „Nederlands” niet typerend voor een kerk; hij is niet meer dan een geografische aanduiding. En dáárvoor geef ik toch de voorkeur aan: ... Kerken in Nederland.

Ik blijf erbij: verreweg te prefereren valt m.i. de naam „Vrije Gereformeerde Kerken”. De benaming „Gereformeerd” typeert, want „Gereformeerd” wordt in dit verband al lang niet meer aangevoeld als een verleden deelwoord met de betekenis: in de 16de eeuw tot reformatie gekomen. Van het woord „vrijgemaakt” geldt dat wel. Daarbij wordt gedacht aan de kerkhistorische gebeurtenis van 1944. Maar het wezen van de kerk gaat ver uit boven haar oorsprong en haar geschiedenis. Zij is niet een historische grootheid — al heeft zij een historisch aspect —, zij is niet een sociale noch een juridische grootheid — al heeft zij ook een sociaal en een juridisch aspect —,

haar wezen wordt bepaald door haar belijdenis, zij is een belijdenisgrootheid. Dat is dan ook de diepe zin van de „formulieren van enigheid”, de formulieren van de eenheid des geloofs waarmee we aan elkaar verbonden zijn. En wanneer ik nu het pleit voer voor de naam „Vrije Gereformeerde Kerken” dan doe ik dat omdat ik enerzijds het historisch aspect in rekening breng, maar anderzijds vooral omdat in de benaming „vrij” een belijdenis uitgesproken wordt, de belijdenis van de vrijheid die we in Christus hebben, de vrijheid die dan vervolgens geconcretiseerd moet worden in de vrijheden die ik in m'n vorige stukje genoemd heb, de vrijheid die we ook aldoor opnieuw moeten grijpen, in ons kerkelijk leven, in ons persoonlijk leven, waarbij we steeds te worstelen hebben tegen het misbruik waarvoor Paulus waarschuwt.

inge-zonden

DE NAAM VAN ONZE KERKEN

Ik voel mij genoodzaakt te reageren op het ingezonden stuk van br. L. van Klinken in Opbouw van 26 jan. 1979 en in de Kerkbode van Gereformeerde Kerken in Noord- en Zuid-Holland van 27 januari 1979.

Het is werkelijk verbazingwekkend wat men kan lezen, proeven, concluderen en menen te halen uit iemands woorden. Laat br. Van Klinken gerust zijn: dat zat er allemaal echt niet

in of achter. Natuurlijk vind ik de 3 formulieren van enigheid van belang m.b.t. de leer der zaligheid. Als dit niet zo was, zou ik waarschijnlijk geen lid zijn van de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt) buiten verband. Met mijn woorden „een kwalijke zaak” doel ik ook op de onverkwikkelijke polemiek in de Reformatie en andere bladen, de onverdraagzaamheid bij velen en de schorsingen, die in 1944 en 1967 zoveel verdriet veroorzaakt hebben. Wel heb ik achteraf beseft dat ik onbewust vooral met deze uitdrukking sommigen kan hebben gekwetst. Daarvoor mijn welgemeend excuus.

Verder ben ik heel blij met het artikel van dr. B. Jongeling in Opbouw van 19 januari 1979 en het ingezonden stuk van ds. J. Waagmeester in de Kerkbode van Geref. Kerken in Nrd.-en Zd.-Holland d.d. 27 januari 1979 en Opbouw van 16 februari 1979. Beide schrijvers leggen de nadruk op de vrijheid in Christus en juist in verband met deze vrijheid bevelen zij de naam „Vrije Gereformeerde Kerken” aan. In het artikel van br. D. W. L. Milo in Opbouw van 26 januari 1979 las ik dat er in Schotland ook een Free Reformed Church (dus Vrije Gereformeerde Kerk) is. Het moet ons allen tevens bekend zijn dat onze zusterkerk in Spanje, die door onze gemeenten gesteund wordt, de naam Iglesia Reformada Libre — Free Reformed Church draagt. Het zou dus helemaal niet zo dwaas zijn wanneer wij ons met de naam Vrije Gereformeerde Kerken zouden tooien, temeer daar de beide in november 1978 gekozen namen zeer verwarrend zullen werken.

Nog even iets over het ingezonden stuk van br. Van Klinken: De woorden aan het slot van zijn ingezonden stuk, nl. „Het werken der mensen is echter bouwen en strijden. Wie de strijd niet wil, zal ook niet bouwen”, zou ik niet graag voor mijn rekening nemen. Ik lees in Handelingen 9:31: „De gemeente dan door geheel Judéa,

Galiléa en Samaria had vrede; zij werd opgebouwd en wandelde in de vreze des Heren, en zij nam in aantal toe door de bijstand van de Heilige Geest.” Dit wens ik al onze gemeenten ook toe.

Mevr. J. Kuiper,
Wilhelminasingel 24, Pijnacker

—o—

Een voor allen aanvaardbare naam

Zonder in te gaan op alles wat over de naam van de kerken al is te berde gebracht wil ik in het volgende pleiten voor een naam, waarover we het eens kunnen worden, nl. **Bijbels-Reformatische Kerken**.

1. Ten dienste van de **eensgezindheid**. Het lijkt me goed mogelijk dat zij, die hameren op de vrijheid van de kerken, hun gebondenheid aan de Bijbel duidelijk willen doen uitkomen. Terwijl zij, die staan op de 'gereformeerde erfenis' er toch voor zullen willen uitkomen, dat die gehechtheid onderworpen is aan de kritiek van de Schriften. Ook hebben we dan het voordeel, dat wat dr. Jongeling opmerkte over Ge-re-formeerde kerken die altijd weer re-formatie (beking) nodig hebben, wordt meegenomen.

2. Ter wille van de **mogelijkheid**. De namen die Wezep de kerkeraden voor de vergadering van 19 mei heeft moeten voorstellen, lijken me beide onmogelijk. 'Nederlands-Gereformeerd' is de zoveelste variant op 'Nederland' en 'gereformeerd'. Het lijkt me teveel gevegd van de beslissende ambtenaren op het departement dat ze op die combinatie nóg een variant toelaten! Laten we van hen niet het onmogelijke verlangen! 'Vrijgemaakt-Gereformeerd' is een naam die binnenverbandse kerken en personen ons zeker zullen betwisten, zie de processen om kerkelijke goederen. Wilden ze onze kerken nemen, laat ze dan ook die naam! Het camoufleert de 'vuile was' een beetje tegenover de hoge overheid!

3. Voor de **duidelijkheid**. Me dunkt dat alle kerken en personen willen dat we samen de Bijbel achten het enige Woord van God. Dan mag dat toch gezegd? Me dunkt dat we ook willen staan in de reformatische traditie, al blijft de Bijbel enige grond en richtsnoer voor het geloof. De juiste verhouding kan in bovengenoemde naam worden aangeduid.

Dit schept duidelijkheid als we aan jongeren vertellen van onze kerkwillen-zijn. Waarom we zeggen: alleen de Bijbel, en tegelijk kerkelijke belijdenissen in ere houden. Ook is van hieruit duidelijk te maken, waarom en hoe in de loop der geschiedenis gekozen moest worden. En onrecht geleden.

Duidelijkheid ook tegenover allen die b.v. in een Evangelische Alliantie (zie art. drs. Rietkerk) geloofseenheid zoeken.

4. Tot uitdrukking van **bescheidenheid**. Geen hoge pretenties baten. De narigheid van het verleden is niet om trots op te zijn. Welnu, laten we aangeven dat we het houden bij de Schriften, en dat we ons niet verbeelden dat het Woord van God bij ons begonnen is (1 Cor. 14:36), vooral als het gaat om de grote dingen in dat Woord die in de grote reformatie aan de kerken zijn teruggeschonken.

5. Als blij van **openheid** naar alle

terloops.....

door P. C. van Wijk - Zaltbommel

Losse gezegden (1)

Onlangs bladerde ik weer eens in de schriften waarin Tini Kok, de in 1970 overleden oud-administratrice van de Jongensbond, een aantal uitspraken noteerde die haar blijkbaar nogal hadden getroffen. Het is eigenlijk een unieke verzameling. Soms zijn het enkele zinnen, soms slechts een paar woorden. Soms staat de naam van de auteur erbij, meestal echter niet. 'k Heb trouwens de indruk dat er ook wel „spreuken” van haarzelf bij zijn. 't Leek me goed er eens enkele door te geven. Er zit geen bepaalde volgorde in. Maar stuk voor stuk zetten ze wel tot nadenken. Als U zich hiervoor tenminste de tijd gunt.

- Het zijn niet de vervulde **wensen**, maar de vervulde **plichten**, die het meeste bijdragen tot het levensgeluk.
- Het **geloof** heeft altijd meer karakters gevormd dan de **wetenschap**.
- Indien **iets** ons kon doen twifelen aan Gods rechtvaardigheid, het zou onze langdurige **voorspoed** zijn. En wel verre van te vragen: waarom slaat God ons? hebben wij veeleer te vragen: waarom spaart Hij ons?
- Liefde is vaak het sterkst wanneer ze ontkend wordt.
- ... ik krijg de rillingen als ik man en vrouw „vader” en „moeder” tegen elkaar hoor zeggen ... Als man en vrouw voor elkaar slechts de ouders van hun kinderen zijn, hebben zij hun intieme samen en hun individualiteit opgegeven ...
- Niet hij die het knapste verstand heeft, is de eerste, maar hij die het diepste buigt voor het „Voorwaar, voorwaar zegt Ik u!”.
- Stout zij die 't wezen wil; één is het **inderdaad**: die 't sterven niet en vreest, omdat hij **leven** gaat!
- Er zijn mensen, die zichzelf fijngevoelig vinden, omdat zij prikkelbaar zijn.

- **Spreken** leren we gauw, **zwijgen** daarentegen pas na vele jaren!
- ... te roepen om een dode is erg, maar te roepen om een levende ...
- Abstracties in de prediking zijn altijd uit den boze ...
- Ook in de prediking des Woords moet toch de Christus Zelf, gelijk Hij sprak en optrad, fris en helder voor de geest leven ...
- Bij een **kennis** moet je al maar praten; bij een **vriend** kun je ook terecht, als je geen woorden hebt.
- De vergadering der gelovigen moet geen convent van kleine theoloogjes worden, maar een vergadering van mannen en vrouwen, vol van krachten van de Heilige Geest.
- Wij zijn vooruitgegaan in wetenschap en techniek, maar wij zijn vergeten hoe wij **leven** moeten.
- **Reële** smart is heel iets anders dan een **beschouwing** over smart.
- Er zijn mensen, die het genie niet onderkennen, al trappen ze op zijn schaduw.
- Als men elkaar niet verstaat, spreekt men veel, maar zegt niets.
- Ware liefde herkent men niet aan haar **onstuimigheid**, maar aan haar **duurzaamheid**.
- Het valt sommige mensen moeilijk te eindigen, wanneer ze klaar zijn!

kerken en personen, die een even kostbaar geloof als wij verkregen hebben (2 Petrus 1:1). Is dat geen voorwaarde om je te kunnen inzetten voor herstel van eenheid onder gereformeerde belijders?

6. **Personen** die iets in deze naam zien, zouden dit op korte termijn kunnen opnemen met de kerk, van welke zij lid zijn.

Kerken die er voor voelen, doen er goed aan, dit spoedig aan de kerk van Wezep mee te delen. Misschien kan zo de impasse doorbroken worden.

En het is toch heel belangrijk dat er een oplossing komt, waarin allen zich met de nodige en geboden inschikkelijkheid kunnen vinden?

7. De **initialen** van deze naam worden dan B-R-K. Eens weer heel wat anders dan RKK, NHK, GK, CGK. En nog wat duidelijker voor buitenstaanders (post, bankbeambten) ook! BRK, — dat zijn ook de medekliners van het Hebreeuwse woord 'zegenen'!

Wat zou het fijn zijn, als eensgezinde duidelijkheid inzake een kerkelijke naam zegenbrengend zou blijken. Zodat er geen belemmering is om de zegen van God te ontvangen en om die te mogen verspreiden midden in een wereld in nood.

K. B. Holwerda, Arnhem

Thessaloniki

In Opbouw van 28 juli 1978 werd een artikeltje opgenomen van ds Andrew Tsangalides in Thessaloniki, waarin hij vertelde over de verbreiding van het Evangelie in Macedonië. Daarin vroeg hij ook om geldelijke steun uit Nederland voor het aanschaffen van een nieuwe auto, die dringend nodig was voor dat werk. Sindsdien is een stroom van giften binnen gekomen. Tot nog toe hebben 46 geefsters en gevers een bedrag van f 4.275,— bijeen gebracht. Ieder van hen krijgt binnenkort persoonlijk bericht, zodra de hieronder genoemde foto's zijn aangekomen. (In Opbouw stond aanvankelijk een verkeerd gironummer, maar alle giften zijn tenslotte toch goed terecht gekomen.) Voor eventuele nieuwe bijdragen geven wij nogeens het adres: gironummer 4292353 t.n.v. Diaconie Gereformeerde Kerk (Vrijgemaakt) te Eindhoven, p.a. Refelingse Erven 125, Nuenen.

Ds Tsangalides schrijft:

Geliefde Lezers van Opbouw,

Wij zijn U allen erg dankbaar, die gegeven hebt aan ons auto-fonds. Uw medeleven is voor ons een sterke bemoediging. Wij staan vooraan in de strijd tegen de machten der duisternis in dit zo hulpbehoevende land. Nu we weten dat andere kinderen Gods belangstellen in het werk dat wij doen, en voor ons bidden, voelen we ons gesterkt het werk met vreugde voort te zetten.

Aan allen die aan het auto-fonds gegeven hebben, zullen we een foto van ons gezin sturen, met ons adres achterop, om uiting te geven aan onze dankbaarheid, en U eraan te herinneren voor ons te bidden.

We willen U ook laten weten, dat we voor de nieuwe auto nog 5000 gulden nodig hebben. Die auto is eigenlijk onmisbaar voor het werk des Heren in Griekenland, en wij bidden de Here zeer om velen van Zijn volk te doorringen van de nood, en te doen delen in dit plan. Op deze wijze kunt U uw liefde tot God en Zijn werk in dit behoeftige Griekenland uiten, en onze mede-arbeiders worden.

Moge de Here U allen rijkelijk zegenen.

Uw Thessalonische Dienaar
van het Evangelie,
Ds Andrew Tsangalides

CENTRALE DIAKONALE KONFERENTIE

Zaterdag 17 maart 1979.

Aanvang 10.00 uur.

Plaats: **Utrecht.**

Jeruzalemkerk.

kerknieuws

Bedankt voor het beroep van de kerk van Groningen (Tehuis-gemeente): ds A. Koers te Wormer.

Jubileum — Ds K. Doornbos hoopt 18 maart te gedenken dat hij 45 jaar geleden als predikant aan de gemeente van Wormer werd verbonden. Sinds 1963 is ds Doornbos emeritus-predikant van deze gemeente.

Ds W. Vis — Ds W. Vis te Kampen is door een ernstige ziekte verhinderd zijn werkzaamheden binnen de gemeente van Kampen te verrichten. Na een verblijf in het ziekenhuis is hij enige tijd geleden teruggekeerd naar huis.

Utrecht — uit een kerkeraadsverslag van 19 febr. 1979 nemen we het volgende over: „Verder is ter tafel een brief van br. L., inzake abortus... In de bespreking hierover wordt opgemerkt dat de taak van de gemeente niet gelijk is aan de taak van de overheid. De overheid doet een poging om het kwaad zoveel mogelijk beperkt te houden. Dit wetsontwerp beoogt de abortus terug te dringen. Kan de gemeente beoordelen hoever de overheid moet gaan om het kwaad in de hand te houden? De overheid heeft te rekenen met de praktijk zoals die in een niet-christelijk land geworden is. In de Israëlitische wetten is ook rekening gehouden met de hardheid van een volk, bijv. inzake echtscheiding.”

Uit het verslag van de vergadering van 22 febr. over de naam van de

*God is ons een toevlucht en sterkte,
ten zeerste bevonden een hulp in benauwdheden.*

Psalm 46 : 2

In zekerheids des geloofs is op 6 maart ontslapen onze lieve

Fennechien Hendriken van Faassen-Heuving

Zij werd 57 jaar.

De liefde die zij ons schonk en de blijmoedigheid waarmee zij haar lijden droeg, blijven wij ons herinneren.

E. van Faassen
Erik en Marjolein
Sjoerd, Lize en Martijn
Egbert en Edith

Rijswijk, 2 maart 1979
Van Vredenburgweg 611

Wij hebben haar in stilte begraven.

KERKNIEUWS lezen Op de hoogte wezen.

Telefoon 045 - 71 04 01

Of zendt onderstaande bon naar Postbus 280, 6400 AG Heerlen.

Ondergetekende wenst een proefnummer/een abonnement.

Naam:

Adres:

Op.

handtekening:

Voor al uw

handels- en familiedrukwerk - boeken en folders

is uw adres

- DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 - Zeist

Te huur:

ONZE BUNGALOW

in bosrijke omgeving
van 7-27 juli 1979.

Telefoon 05400-20085.

PLAATS

UW FAMILIEBERICHTEN

IN DIT BLAD!

STICHTING *Signaalkampen*
DER CALVINISTISCHE STUDENTENBEWEGING

Correspondentieadres: Postbus 5349, Amsterdam
Telefoon: 020 - 120374

Hé, jij daar!!

Ook komende zomer organiseren wij weer christelijke vakantiecampen voor middelbare scholieren.

Voor f 100,— zit je al een week in een **Drentekamp**. Enkele zeil- en zeilwerfkampen zijn al vol, dus daar moet je ook snel bij zijn.

Vraag gratis onze kampkrant/affiche over deze unieke kampen voor informatie, impressies en foto's! Op bovenstaand adres.

kerken: „De beide voorgestelde namen (nederlandse Geref. kerken en Vrijgemaakt Geref. kerken) worden ongepast geacht omdat ze beide aanleiding zullen geven tot verwarring met andere kerkengroepen. Er zijn door de kerken ook betere namen voorgesteld.”

Haarlemmermeer-O.Z. — uit het kort verslag van de kerkeraadsvergadering van 15 febr.: „De volgende punten worden naar voren gebracht, besproken en op mogelijkheden bekeken: — mogelijkheid van een kindernevendienst voor de kleintjes waarin bijv. een bijbels verhaal kan worden verteld; — meer de kinderen in de preek betrekken door ze toe te spreken zodat ze zich meer betrokken voelen bij het gemeenteleven; — tijdens de doopsplechtigheid de kinderen naar voren halen, dat ze mogen zien wat er nu allemaal gebeurt.”

Heemstede — uit een kerkeraadsverslag van 2 maart: „De door de evangelisatiecommissie gedane suggesties worden besproken. Daarvan zullen nader worden uitgewerkt: het verspreiden van een boekje met gegevens van de gemeente onder de omwonenden van het kerkgebouw; het verwelkomen van nieuwe bewoners in Heemstede; het houden van diensten voor belangstellenden; het organiseren van een vakantie-bijbelschool.”

Oostzaan — uit het kerkeraadsverslag van 1 maart: „Het blijkt dat ds Goossens bereid is het werk van ds Jansen in onze gemeente waar te nemen in de periode 1 sept. 1979 tot 31 dec. 1980.”

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs H. de Jong;
Mr. dr J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds E. R. Postma
Drs W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-12452

Advertentieprijs:

35 ct per mm.
familieberichten
30 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 40,— per jaar of f 21,—
per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar
of f 60,— per luchtpost.

Abonnementen kunnen ieder
moment ingaan, doch slechts
per 31 december eindigen. Op-
zeggen uiterlijk tot 15 november

VÓÓR HET LEVEN

Congres in verband met nieuwe abortus wetgeving

in het Congresgebouw te Den Haag

Zaterdag 24 maart 1979 10.30-16.00 uur

Sprekers: **Dr. A. W. Mante**, (gynaecoloog) **Prof. jhr. dr. F. A. M. Alting van Geusau**
Prof. dr. W. H. Velema **Mevr. mr. dr. F. T. Diemer-Lindeboom** en anderen

Toegangsprijs f 10,— te betalen aan de zaal

Reservering kaarten:

EO-Hilversum postbus 565 of telefonisch (035) 85 26 41.

Aansluitend kongres : 21 APRIL TE MAARSSEN — Vraag informatie

Het februarinummer
van het
reformatorisch-wijsgerig
blad

BEWEGING

bevat artikelen over de **positiebepaling** van een
christen met betrekking tot actuele vraagstukken
rond arbeid:

- ★ zin van arbeid
- ★ mechanisering van de arbeid
- ★ arbeidsvreugde
- ★ arbeid en vrije tijd
- ★ werkloosheid, werkverdeling,
inkomensmatiging
- ★ verhouding werkgever-werknemer

auteurs: prof. B. Goudzwaard, A. Hordijk,
prof. P. Nijkamp, prof. H. van Riessen,
prof. E. Schuurman

Vraag dit speciale themanummer ZIN IN ARBEID aan bij het

Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte
Antwoordnummer 33 (postzegel niet nodig!)
3600 VB Maarssen (tel. 03465-60945)

f 3,50 inclusief verzendkosten giro: 1209598

Nog beter: neem een **abonnement** à f 20,— per jaar.

Aansluitend kongres : 21 APRIL TE MAARSSEN — Vraag informatie